

HET WOORD VAN DE WEEK

VERSCHIJNT
WEKELIJKS

10 NOVEMBER 1957

10e jaargang nr. 45

Frankering bij
Abonnement
UTRECHT

De Heer

Mevrouw

Mejuffrouw

Onbestelbare exemplaren
terug aan:
Oudegracht 152, Utrecht

Het Woord van de Week

Humanistische radiolezingen uitgesproken voor de Vara-microfoon.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling f 1.— p. kwart., losse numm. f 0,25, buitenland f 4,60 p.i.

Administratie: Humanistisch Verbond, Oudegracht 152, Utrecht, Postgiro 304960.

Vorm en inhoud

Veertien dagen geleden heeft U kunnen luisteren naar de rede, die Mr. In 't Veld, vanaf de oprichting voorzitter van Humanitas, ter gelegenheid van het Congres van deze vereniging voor de radio heeft gehouden.

Het is mijn taak iets te vertellen over het Congres zelf, de besprekingen die er gevoerd zijn, de conclusies waartoe men is gekomen.

Wanneer ik mij voornamelijk tot het belangrijkste punt van de agenda bepaal, n.l. de besprekingen over de levensbeschouwelijke achtergrond, van waaruit Humanitas zijn maatschappelijk werk verricht, betekent dit niet, dat geen andere problemen die congressisten hebben bezig gehouden.

Zo maakte de veranderingen, die zich in het maatschappelijk werk voltrekken en de groei van de vereniging zelf het noodzakelijk de statuten nog eens met aandacht te bezien en de noodzakelijke aanvullingen, respectievelijk wijzigingen, aan te brengen.

Deze aanvullingen en wijzigingen hoe belangrijk ook voor een soepele en verantwoorde werkwijze van de vereniging, tasten niet de structuur als zodanig aan en behoeven deswege op deze plaats ook niet een nadere vermelding. Liever wil ik terwille van de lezers, die Humanitas niet kennen, eerst, zij het zeer in het kort, iets over de hoofdlijnen van de structuur van onze vereniging weergeven.

Humanitas heeft de typische verenigingsvorm: een hoofdbestuur, afdelingen gevormd door de leden — en een om de twee jaar terugkerend huishoudelijk congres van afgevaardigden van de afdelingen, dat het hoogste gezag in de vereniging uitmaakt.

In zoverre dus een normale democratische verenigingsvorm, zoals wij die in Nederland vele kennen.

Daarnaast — en dat is het meer bijzondere — is er de aanpassing van de vorm aan de eisen, die het maatschappelijk werk stelt. Landelijk zijn door het Hoofdbestuur deskundige sectiebesturen benoemd voor de kinderbescherming, de gezinsverzorging, de bejaardenzorg, de reclassering en het algemeen maatschappelijk werk en commissies o.a. voor het gerepatriëerdenwerk en het werk in de ontwikkelingsgebieden. Deze secties en commissies dienen het Hoofdbestuur van advies voor de bepaling van zijn beleid en de afdelingen

voor de uitvoering van de werkzaamheden.

Ook de meeste afdelingen hebben secties en commissies, die in het bijzonder de zorg hebben voor de uitvoering van de bovengenoemde takken van maatschappelijk werk.

Humanitas heeft thans ruim 12.000 leden, die in 80 afdelingen het werk naar vermogen steunen. Onder deze leden zijn vele vrijwillige medewerkers en er wordt met grote aandacht gestreefd naar een vruchtbare samenwerking tussen de vrijwilligers en beroepskrachten, beiden voor het maatschappelijk werk zulke belangrijke groepen. Tot zover over onze organisatievorm.

En thans het hoofdpunt van de congresagenda: de besprekingen over de betekenis en de inhoud van de levensbeschouwelijke grondslag van Humanitas.

Toen de oprichters van de vereniging in 1945 de waarden waarvan Humanitas bij zijn werk uitging met het woord humanistisch aanduiden, hebben zij niet kunnen vermoeden, dat in de daarop volgende jaren dit woord veel begrip maar ook veel misverstand en miskenning zou oogsten.

Dit is één van de redenen geweest waarom wij meenden in Humanitas ons nog eens te moeten bezinnen op de vraag in hoeverre de levensbeschouwing iets te maken heeft met het maatschappelijk werk en wat in het bijzonder de humanistische levensbeschouwing voor ons werk betekent.

In vele afdelingen is in de loop van dit jaar aan de hand van een bestuursnota over dit onderwerp gesproken, waardoor het al mogelijk was, zich op

het congres tot de hoofdpunten te bepalen.

Deze congresbehandeling is door ons allen evenwel meer als een start dan als een beëindiging van een bezinning op de wezenlijke betekenis van de levensbeschouwing voor het maatschappelijk werk gezien. Het is de bedoeling, dat hier door publikaties, discussies, in ons kaderorgaan en op andere wijze op wordt doorgegaan, terwijl daarna misschien op een speciaal hiervoor te beleggen werkconferentie nader wordt bekeken tot welke gedachten en tot welke conclusies men misschien onderwijl is gekomen.

In het algemeen is men ervan uitgegaan, dat vragen naar en over problemen van levensbeschouwelijke aard die niet de doelstelling van de vereniging als zodanig raken, met andere woorden, niet van wezenlijke betekenis zijn voor de uitvoering van het maatschappelijk werk, door Humanitas niet behoeven te worden beantwoord, voorzover er uiteraard al van „beantwoording” sprake kan zijn.

Als behorend tot deze zuiver levensbeschouwelijke problemen werd o.a. genoemd de fundering van de ethiek, de absolute of relatieve waarde van norm en normbesef, al dan niet de voortgang van het leven na de dood, het bestaan van een hogere dan menselijke macht, die het leven bezielt, het mysterie waarvoor de mens staat en dergelijke principiële vragen naar het zijn van de mens op aarde.

Het maatschappelijk werk heeft hier zijn grenzen en vindt voldoende andere organen naast zich (zoals het Humanistisch Verbond, de Kerken) om mensen naar een instantie te kunnen verwijzen, indien deze of soortgelijke vragen aan de orde komen.

Gesteld werd, dat evenwel de opvatting, die men over een mens heeft, en de wijze waarop het maatschappelijk werk wordt uitgevoerd, met elkaar te maken hebben. En velen wilden dan ook liever spreken over mensbeschouwing dan over levensbeschouwing als uitgangspunt van onze activiteiten.

Ik noem U nu een aantal punten die bij de verdere behandeling in het middelpunt van de aandacht stonden. Ten eerste: bij het antwoord op de vraag welke organisatie voor maatschappelijk werk iemand zou moeten helpen, is de vrije keuze van de mens-in-moeilikheden beslissend. Hoe vanzelfsprekend deze stelling velen van ons in de oren moge klinken, toch wordt er met nadruk op gewezen, dat vermelding hiervan toch uiterst belangrijk was. Dit recht op vrije keuze betekent enerzijds dat de vraag waartoe een mens behoort niet is beantwoord door de ouders van

de tegenwoordig levende mens, door het al dan niet ten doop houden van hun kinderen, maar in volle vrijheid beantwoord moet worden door de mens van nu zelve. De stelling heeft evenwel nog een andere betekenis. Het zou immers min of meer dwaasheid zijn het recht op vrije keuze te stellen indien een mens *de innerlijke mogelijkheid* om te kunnen kiezen, niet zou bezitten. Wij gaan er hierbij dus vanuit, dat de mens in staat is om te kiezen. Ook wanneer hij in bijzonder moeilijke omstandigheden verkeert, waardoor zijn gedragingen soms misschien doen vermoeden dat het met die innerlijke mogelijkheid toch nog niet zó eenvoudig zit.

Ter illustratie: er wordt ons meer dan eens gezegd, dat ouders die ontzet worden uit de ouderlijke macht, dikwijls niet voldoende onderscheidingsvermogen zouden hebben om zelf aan te geven door welke voogdijvereniging men zijn kinderen zou willen zien opgevoed.

Wij hebben de indruk dat wanneer de voorlichting over de aard van de verschillende organisaties objectief en duidelijk en met veel geduld gebeurt, de ouders in zeer veel gevallen wel tot een verantwoorde eigen keuze kunnen komen.

Ten tweede: Humanitas staat open voor allen, die haar hulp inroepen, ongeacht iemands levensbeschouwing.

Opgericht evenwel door buitenkerkelijken en vrijzinnig godsdienstigen, stelt zij zich in het bijzonder ten dienste van deze bevolkingsgroepen, wier recht op vrije keuze daardoor reële zin en inhoud heeft gekregen.

Het recht op vrije keuze blijft immers nog een slag in de lucht, wanneer er niet voldoende mogelijkheden zijn om van die keuze gebruik te maken.

Vóór de oprichting van Humanitas kon er een duidelijk hiaat in de structuur van het Nederlands maatschappelijk werk worden geconstateerd. Er waren de confessionele organisaties, er was de gemeentelijke dienst voor Sociale Zaken en er waren in een aantal plaatsen voor enkele onderdelen van het maatschappelijk werk algemene organisaties.

Een vereniging evenwel die vele moderne vormen van maatschappelijk werk in zich verenigde, waardoor zou kunnen worden voorkomen, dat meerdere maatschappelijke werksters in één en hetzelfde gezin zouden moeten komen, een organisatie waarbij voornamelijk ook de buitenkerkelijken zouden kunnen aankloppen met het gevoel in een klimaat terecht te komen waar men zich thuisvoelde, ontbrak in ons maatschappelijk leven.

Het was voornamelijk om dit hiaat op te vullen, dat buitenkerkelijken en

een aantal vrijzinnig protestanten zich in 1945 verenigden voor de oprichting van Humanitas.

In hoeverre Humanitas in de toekomst voor allen die zich tot haar wenden inderdaad de vereniging kan zijn, die volledig aan de behoeften voldoet, zal mede afhangen van het aantal leden, dat de vereniging zijn zo noodzakelijke steun geeft.

Het is in de loop van de jaren wel gebleken, dat Humanitas vooral in de *buitenkerkelijke bevolkingsgroep*, stevig is geworteld.

Het ledental beweegt zich in steeds stijgende lijn en het bestuur heeft het volste vertrouwen, dat Humanitas volledig aan zijn doel om van wezenlijke betekenis te zijn voor een steeds groter wordende bevolkingsgroep, zal beantwoorden.

Ten derde: Humanitas laat de mens- in-moeilijkheden volledig vrij in zijn levensbeschouwing. Zij wil de mens helpen zo zelfstandig mogelijk zijn eigen weg te gaan, wil de mens stimuleren zijn eigen gaven te ontplooiën en zij ziet het als haar taak die ontplooiingsmogelijkheden te bevorderen, daar waar belemmerende factoren in of buiten hem de overhand hebben of dreigen te verkrijgen.

Ik hoef aan dit punt niets meer toe te voegen. Welke de levensbeschouwing ook zij die de mens bezit, of gaat kiezen, het is zijn eigen onvervreemdbaar recht om zonder enige bemoeiingen van een organisatie voor maatschappelijk werk in deze zijn keuze te doen.

Humanitas wil niet van godsdienstige mensen die op ons spreekuur komen, humanisten maken, evenmin als zij ooit

zou willen belemmeren dat humanisten tot gelovige christenen zouden worden.

Deze volledige aanvaarding van de andere mens in zijn eigen waarde, in zijn eigen recht tot zelfontplooiing, bedoelen wij mede wanneer wij Humanitas noemen een vereniging voor *maatschappelijk werk op humanistische grondslag*.

Ten vierde: Humanitas meent, dat de individuele ontplooiingsmogelijkheden slechts ten volle tot hun recht komen in gemeenschapsverband, terwijl voor het goed functioneren van de gemeenschap de medewerking van ieder mens vereist is.

In het besef van deze lotsverbondenheid van mens en gemeenschap richt Humanitas zijn arbeid bewust op een in alle opzichten gezond maatschappelijk leven.

Het spijt mij deze punten, die van zo wezenlijke betekenis zijn voor de gerichtheid van ons werk hier niet nader meer te kunnen uitwerken. Het congres heeft nog lang gediscussieerd over de juiste vormgeving van de menselijke solidariteit ten behoeve van medemensen die voor te grote moeilijkheden zijn komen te staan om ze zonder hulp op te lossen.

Ieder die nadere gegevens wil over ons werk of met ons contact wil opnemen over de hierboven aangehaalde punten, kan zich wenden tot ons Centraal Bureau, *Jan Willem Brouwersstraat 16, Amsterdam*.

De sympathie van velen is voor onze medewerkers een stimulans temeer het werk met inzet van hun beste krachten te blijven doen.

M. DIJKSTRA.

EEN KOSTBAAR BEZIT

Prijs f 2.50

vormt de humanistische

WEEKKALENDER 1958

**Bestelt
tijdig!**

welke zijn waarde ontleent aan de
fraaie uitvoering en de opgenomen citaten
(gekozen door H. G. Cannegieter)

Reeds nu verkrijgbaar bij het **CENTRAAL BUREAU HUMANISTISCH VERBOND**
Oudegracht 152, Utrecht - Telefoon 030-10163 - Postrekening 304960
